

תרגמה וסכמה: נלי שטיין

ההיסטוריה של האהבה

בסוף המאה ה-18 חל שינוי גדול. המשפחה ויחסים אישיים הופרדו מהיצור הכלכלי, ונעשתה הפרדה מקבילה של תכונות אישיות אנושיות על-פי מגדר. המשפחה והאהבה הוגדרו כנחלתה של האישה, בעוד שהיצור הכלכלי והישגיות אישית הוגדרו כנחלתו של הגבר.

בתחילת המאה ה-19 חיו אנשים רבים באמריקה בחוות שהיוו הן את מקום פרנסתם והן את מקום מגוריהם עם משפחותיהם. הכנסיה ומועצת העיר השגחו ופקחו על משק-הבית וניסו להבטיח שיקיים את חובותיו.

יחסים אישיים בתוך משק-הבית היו יחסים רישמיים והירארכיים. הן האישה והן העובדים צייתו לבעל, וכל המבוגרים היו אמורים להיות חרוצים ודתיים. ילדים נתפסו כמבוגרים קטנים, ומשמעת קפדנית הופעלה לשבור את רוחם ולהפנות את הרצון האישי לציות כלפי ההורים וכלפי הכנסיה. הקשרים הריגשיים בין בעל לאישה לא הודגשו, והייתה מעט פרטיות פיזית עבור הזוג בתוך הבית. בעל ואישה חלקו ביניהם אהבה ללא מילים, המבוססת על חובה, עבודה משותפת, עזרה הדדית ומין.

החל מ-1840 בתי החרושת גדלו וגויסו עובדים באופן אישי, לא כמשפחות. חלק מהגברים נדדו הרחק אחרי העבודה והפרנסה, כשהנשים נשארות בבית ולא עובדות למען כסף. ההפרדה בין העבודה לבין הבית יצרה יחסי עבודה פחות אישיים. החלה להוצר ההבדלה בין יחסים חמים, אישיים ופרטיים בתחום הפרטי לבין התחום הציבורי.

דפוס המשפחה "מחויבות למשפחה" (The Family Duty) היה הפתרון לבעיית אחזקת קשרי משפחה בחברה ההופכת להיות יותר ויותר אינדיבידואליסטית. על-פי תפיסה זו של חיי משפחה, המשפחה האידיאלית הייתה משק-בית גרעיני המכיל אב שעזב את הבית כל יום כדי להרוויח כסף ולפרנס את משפחתו, אמה אוהבת שהייתה מרכז חיי המשפחה והילדים. נישואין היו לתמיד, ולגבר היתה הרבה סמכות יחסית על אשתו ועל ילדיו. הקשר בין גבר ואישה החל בהתאהבות ויכול היה להתפתח לחברות, אם כי אינטימיות ויחסים מיניים לא היו מרכזיים.

לשני בני הזוג היו יחסים חשובים עם קרובים וחברים בני מינם. הדגש העיקרי היה על קשר ריגשי חזק בין האם והילדים, ולגדל ילדים בריאים, מכובדים ומוסריים – זו הייתה מטלתה העיקרית של האישה.

המאה העשרים:

בשנות ה-20 של המאה התפתח מושג ה"ציאה" (dating) בכדי לבלות היטב ובלי "שומרי ראש".

פמיניסטיות תקפו את העריצות של הבעלים כלפי נשותיהם, הועלו טיעונים נגד דיכוי מיני ובעד אהבה חופשית והנישואין תוארו כמוסד מדכא.

תנועת הנשים הסופרג'יסטיות שהשיגה את זכות הנשים להצביע ב-1920 גם פגעה בדפוס של "מחויבות למשפחה", והסירה מחסומים רציניים בפני נשים בנוגע להשתתפותן בחיים הציבוריים.

יותר גברים עבדו במשרות של "צוארון לבן", והפכו למעורבים יותר בחייהם הפרטיים עם משפחותיהם ופעילות הפנאי המשותפת. החיים האישיים הפכו בהדרגה לחשובים מאוד.

ככל שהדפוס הויקטוריאני של המשפחה החל להתפורר אידיאל חדש נוצר, המדגיש את הזדהות המשפחה עם הנישואין ולא עם הורות בהכרח, ואת האינטימיות המינית והריגשית בין בעל לאשתו. מודל זה נקרא "דפוס החברות" (Companionship Blueprint).

מודל זה הדגיש את הדמיון שבין בעל לבין אשתו יותר מאשר הדפוס הקודם. שני הצדדים אמורים להצטרך לתת חיבה והבנה, ובאופן גובר והולך ציפו ששניהם יהנו מאינטימיות מינית. עדיין תפסו נשים כתלויות כלכלית ונכנעות לבעליהן. אהבה הייתה נחלתה של האישה, היות שנישואין אמורים להיות כל עולמה, אך רק חלק מעולמו של הגבר. תפקידי המגדר נשארו עדיין קוטביים למדי.

בשנות ה-70 של המאה העשרים החלו להתבהר רעיונות חדשים לגבי שיוויון ולקראת אנדרוגניות. נוצרו רעיונות חדשים לגבי מערכות יחסים שאותם מגדירה המחברת ב-3 סטים של תכונות: "מימוש עצמי", "תפקידים גמישים" ו"אינטימיות ותקשורת פתוחה". ל"גבי מימוש עצמי", נדרשו שני הפרטנרים לפתח עצמי עצמאי ומסופק, במקום להקריב עצמם למען אדם אחר. "תפקידים גמישים" – מבטא גמישות מסויימת בתפקידי המגדר והמשפחה וקיומו של משא-ומתן לגביהם.

לגבי "אינטימיות ותקשורת פתוחה" הרי שהקשר מתרכז עתה בתקשורת

אינטימית לגבי צרכים ורגשות ועל פתרון בעיות בעימות ישיר. נוצרת תוכנית חדשה ליחסים במשפחה הנקראת "תוכנית העצמאות" (The Independence Blueprint). כאן הדגש הוא על להיות יעיל עבור עצמך, כשפיתוח עצמי עצמאי וביטוי רגשות וצרכים נראה כתנאי מוקדם לאהבה. עצמי יציב (שהינו תוצר חברתי) מביא להתפתחות יחסים מתמשכים, אמונות וערכים משותפים. הדגש כאן הוא על עצמאותו של כל אחד מבני הזוג. המחברת עצמה רואה בדפוס המומלץ דווקא את "דפוס התלות ההדדית" (Interdependence Blueprint). על-פי דפוס זה שני בני הזוג, ולא האישה בלבד, מחוייבים לקשר ומשקיעים בו. הבעל מרוויח גם הוא מקשר עמוק וקרוב יותר בו הוא שותף מלא, והאישה נהנית הן משותף והן מחופש פעולה והרגשה של שוויוניות. זוהי צמיחה אישית כתוצר של יחסים אינטימיים. מבחינת מודל האהבה הרי שלא רק האישה "אחראית" על האהבה וביטוייה. זוהי האחריות של שני בני הזוג, והיא כוללת תמיכה ריגשית "נשית" (דיבור, שיתוף וכו') ועזרה חומרית "גברית".

רעיונות מרכזיים:

"אהבה נשית" (*Feminine Love*) – הכוונה לאהבה כרגש השייך לנשים, כחלק מדאגתן לתחום המשפחה. מהנשים גם ציפו לתת חיבה ודאגה כלפי כולם, בעוד שהגברים ספקו פרנסה והתחייבו להצלחה אישית.

"אהבה אנדרוגנית" (*Androgynous Love*) – הכוונה לאהבה שאינה שייכת רק לאישה אלא לשני בני הזוג. בסוג אהבה כזה יש פחות דגש על תפקידי מגדר, וניתן לכלול בה את כל צורות האהבה – "גברית" ו"נשית". לכל אחד מבני הזוג יש אפשרות לבחור בדרך הנראית לו מתוך בסיס של שיוויון הדדי. דפוס יחסים זה מדגיש שהתפתחות עצמית דורשת יחסים מחוייבים.